

ADRODDIAD I'R CABINET FFURFIOL
22 Ionawr 2013

Aelod Cabinet: Y Cyngorydd W Gareth Roberts

Pwnc: Gorwariant Ymgynghoriaeth Gwynedd

Swyddog cyswllt: Huw Williams , Pennaeth Gwasanaeth Ymgynghoriaeth

Y penderfyniad a geisir

- 1 Yn wyneb y pryderon a nodir yn yr adroddiad yma, comisiynu gwaith gan y Pennaeth Cyllid i ymchwilio i drefniadau rheolaeth ariannol sydd gan Ymgynghoriaeth Gwynedd, tra ar yr un pryd yn sefydlu ar y cyd gyda Phennaeth Ymgynghoriaeth y dystiolaeth o beth yn union sydd wedi digwydd yn 2012/13 a beth yw'r sefyllfa debygol felly ar gyfer 2013/14.
- 2 Gofyn i'r Pennaeth Cyllid sicrhau fod ei adroddiad ar gael cyn diwedd y flwyddyn ariannol yma er mwyn sicrhau ein bod yn dechrau 2013/14 ar y droed iawn.
- 3 Yn sgil canlyniadau'r ymchwil yma, a gweithredu ar y casgliadau, fy mod i wedyn yn arwain ail ddarn y gwaith o sefydlu model newydd fydd yn gynnaladwy ac yn ymatebol i'r sefyllfa economaidd.

Nid ystyriaethau ariannol yn unig ddylid ganolbwyntio arnynt ond mae'n rhaid cael hyn i'n galluogi i roi ystyriaeth i elfennau eraill y byddwn yn dymuno eu cefnogi megis swyddi os yn briodol.

Barn yr aelod lleol

Nid yw'n fater lleol.

Cyflwyniad

1. Yn dilyn adrodd i'r Cabinet ar yr 20fed o Dachwedd ble mynegwyd pryder am berfformiad ariannol Ymgynghoriaeth Gwynedd eleni a'i hyfywder i'r dyfodol, cytunwyd y byddwn yn adrodd i'r Cabinet ar ol cael cyfle i ymchwilio i'r rhesymau sydd wedi arwain at hyn.

2. Efo busnes a trosiant o £4.5m 'roedd yr amserlen yn heriol o ystyried gwyliau'r Nadolig a hoffwn ddiolch i'r swyddogion am eu cydweithrediad parod.
3. Wedi ystyriaeth bellach a thrafodaeth efo swyddogion cytunwyd y dylid rhannu'r gwaith yn ddau sef y tymor byr a chanolig a wedyn yr hirdymor.
4. Adroddaf felly ar y rhan gyntaf o'r gwaith.
5. Wrth edrych ar y sefyllfa daeth yn amlwg nad oedd sefydlu'r rhesymau dros broblemau eleni na sefydlu'r union sefyllfa a ddisgwylir eleni yn broses syml ac mae hyn wedi codi cwestiynau ynglyn a threfniadau busnes y gwasanaeth.
6. Yn sgil hyn felly dwi wedi cytuno gyda'r Aelod Cabinet gyda chyfrifoldeb am faterion cyllidol (y Cynghorydd Peredur Jenkins) y dylid cynnig yr argymhellion a nodir uchod i'r Cabinet.

Rhesymau dros argymhell y penderfyniad

7. Yn gyntaf, hoffwn bwysleisio nad yw'r Ymgynghoriaeth yn fwrn gyllidol ar y Cyngor ac er ei fod yn yn methu cwrdd a'i darged elw eleni, dros y blynyddoedd mae wedi cyfranu yn bositif i'r Cyngor.
8. Gellir dadlau wrth gwrs y byddai hyn wedi gallu bod yn well efo rheolaeth ariannol mwy cadarn ond ni welais dystiolaeth o hyn hyd yma.
9. Mae Ymgynghoriaeth Gwynedd yn cyfranu costau canolog ar gyfartaledd o tua £507,000 yn flynyddol fyddai fel arall mae'n debygol yn disgyn ar adrannau eraill.
10. Maent wedi gwneud elw dros y 4 blynedd diwethaf sydd yn gyfanswm o £ 787,000 ac o ystyried sefyllfa economaidd y wlad mae hun o glod mawr iddynt.
11. Mae'nt yn cyflogi 98 o weithwyr proffesiynol o fewn Gwynedd ac yn cadw gwariant gyllidol flynyddol o £4.5m o fewn y Sir sydd efo effaith bositif dros ben ar ein cymunedau.
12. Maent yn cynnig manteision anelwig eraill sy'n gysylltiedig a chael darpariaeth ein hunain sydd yn anodd eu cloriannu ond yn dal yn bodoli.

13. Ymchwiliwyd i'r sefyllfa gyfredol a cheisiwyd darganfod tystiolaeth gadarn i gefnogi datganiadau o beth sydd wedi mynd o'i le.
14. Daeth yn amlwg yn fuan nad diffyg gwaith ar y llyfrau oedd y broblem gyffredinol ond awgrymwyd mai anwastadedd incwm oedd y broblem ac o'r herwydd roedd cynnydd sylweddol mewn costau.
15. Mae elfen yn sicr o brinder gwaith yn ail a thrydydd chwarter y flwyddyn o ganlyniad bod cleientau yn araf yn gollwng gwaith wedi cyfranu at y broblem ond rhaid nodi ar hun o bryd bod y Gwasanaeth yn gorlifo o waith yn y chwarter olaf ac yn debygol o fethu cyflawni bob dim efo'r staff presennol.
16. Mae'r Ymgynghoriaeth yn gryf ac yn egniol wrth chwilio am waith ac yn amlwg yn gyffredinol yn cael eu ystyried yn bositif gan eu clientau sydd yn eu hail ddefnyddio blwyddyn ar ol blwyddyn.
17. Fodd bynnag dwi'n bryderus braidd am rai elfennau sydd wedi dod i'r amlwg wrth ymchwilio i sefyllfa 2012/13 sy'n awgrymu i mi fod angen edrych yn ddyfnach am dystiolaeth o reolaeth gyllidol gadarn gan fy mod yn pryderu y gallasai fod yna elfen o " wing and a prayer " yn eu rheolaeth ariannol.
18. Nid yw'n dderbynniol cario ymlaen efo'r drefn bresennol a dylid ceisio dod i sefyllfa ble mae tystiolaeth gadarn a rheolaeth ariannol yn seiliedig ar risg dderbynniol cytunedig yn cael ei mabwysiadu er diogelu'r Cyngor yn yr hirdymor ac ar yr un pryd ddiogelu'r swyddi gwerthfawr cyn bellad a bo modd sydd yn elfen ganolog i'm ystyriaethau.
19. Anodd yw dod i gasgliadau pendant yn seiliedig ar y dystiolaeth sydd gennyf ar hyn o bryd ac o ganlyniad gall hun arwain at broblemau ehangach yn y tymor hir
20. Does dim pwrpas ceryddu a gweld bai ar swyddogion sy'n gefnogol a brwdfrydig gan fod y sefyllfa mae'n debyg yn deillio o bwysau i gyrraedd targedau heriol ac o ganlyniad y ffocws wedi llithro o reoli i ddarganfod gwaith
21. Gwnaf yr argymhellion a nodir uchod gan nad wyf yn ystyried bod y sefyllfa fel ac y mae yn ddelfrydol nac yn dderbynniol ond ar yr un pryd credaf bod modd adfer y sefyllfa efo cefnogaeth.
22. Nid yw gwneud dim yn opsiwn

23. Mae dyfodol Ymgynghoriaeth a'r uchelgais o gefnogi swyddi lleol yn allweddol. Nid oes unrhyw arwydd o gamweinyddu nac ymgais atal gwybodaeth ac felly dof i'r casgliad na problem "honest" sydd yma sy'n deilwng o gefnogaeth i'w goresgyn.

Ystyriaethau perthnasol

24. Mae sefydlu sefyllfa debygol Ymgynghoriaeth ar gyfer 2013/14 yn hanfodol er mwyn sicrhau hyfywdra cyllideb y Cyngor, ond mae'n bwysig fod yna hyder yn y tafluniad hwnnw.
25. Mae'r Aelod Cabinet sydd a chyfrifoldeb dros faterion Cyllid wedi nodi fod gennym ddarpariaeth eisoes yn y gyllideb ar gyfer cydnabod elfen o leihad yn incwm Ymgynghoriaeth ac fe fyddai'n well ganddo wario ychydig mwy o amser yn dod at wraidd y sefyllfa na chynnig ateb na allwn roddi hyder ynddo.

Camau nesaf ac amserlen

26. Gan gymryd y bydd y cabinet yn cytuno byddaf yn cyflwyno casgliadau'r Pennaeth Cyllid cyn diwedd y flwyddyn ariannol ac yn adrodd ar gasgliadau pellach ynglyn a'r tymor hirach cyn diwedd mis Medi 2013.

Barn y swyddogion statudol

Y Prif Weithredwr:

Yn amlwg mae rheolaeth gyllidol gwasanaethau yn fater o bwys ar gyfer y Cabinet a'rwy'n croesawu awydd yr Aelod Cabinet i ddwyn y mater ger bron. 'Rwy'n cytuno a'r argymhelliad i ofyn i'r Pennaeth Cyllid gynnal ymchwiliad i'r mater gan adrodd yn ol cyn diwedd y flwyddyn ariannol.

Y Swyddog Monitro:

Mae'r adroddiad yn deillio o benderfyniad y Cabinet ar 20 Tachwedd y dylid adrodd yn ffurfiol ar fesurau i resymoli'r Adran Ymgynghoriaeth i allu ymdopi a'r rhagolygon gwaith diweddaraf. Er nad yw'r adroddiad yn gwneud hynny'n llawn mae'n cynnig ffordd ymlaen. Mae'n fater felly i'r Cabinet benderfynnu a ydynt yn fodlon ar y cynnydd a wnaed a'r hyn a gynigir.

Y Pennaeth Cyllid:

Fe adroddwyd yn yr adolygiad ail chwarter, ac yn seiliedig ar y rhagolygon ar y pryd, byddai'r Gwasanaeth Ymgynghoriaeth yn dangos sefyllfa gwariant net o £58,000 erbyn diwedd y flwyddyn ariannol, yn erbyn targed gweddill disgwylidig o (£452,000), a olygai "gorwariant" o £510,000. Mae gwaith sylweddol wedi ei wneud gan yr Adran Ymgynghoriaeth gyda chefnogaeth yr Adran Gyllid i geisio sefydlu yr achos am y sefyllfa yma, ac mae'r gwaith yma yn parhau.

Er y gallai'r darlun newid wrth gwrs hefo efallai llwyddiant i ddenu fwy o ffynonhellau incwm ac yn y blaen, ond am y tro fe ragweli'r y gallai'r sefyllfa derfynol ddangos gorwariant oddeutu £600,000.

I bwrpas cynllunio'r gyllideb ar gyfer 2013-14 rhaid ceisio amcan y darlun perthnasol mewn termau costau ac incwm. Eto fe allai'r darlun newid yn sylweddol erbyn y flwyddyn nesaf, ond am y tro fe gynlluni'r ar y sail fod y targed incwm yn gostwng oddeutu £250,000.

Mi fyddwn yn gweithio'n agos iawn hefo'r Adran Ymgynghoriaeth yn y misoedd nesaf ma i adolygu ei trefniadau rheolaeth ariannol a chyllidol gyda'r bwriad o gwblhau y gwaith erbyn diwedd y flwyddyn ariannol gyfredol.

Atodiadau